

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายที่มุ่งศึกษาถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยศึกษาจากเอกสารและใช้เทคนิค EDFR ในการวิจัย ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปัจจุบันและในอนาคตให้สอดคล้องกับ สิ่งที่จะควรจะเป็นโดยดำเนินการวิจัยดังนี้

ก. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการเลือกตัวอย่างของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเลือก ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ชุดปัจจุบัน จำนวน 26 คน ผู้วิจัยได้ทำหนังสือ ขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพร้อมทั้งขอเข้าพบเพื่อชี้แจง รายละเอียดในการวิจัยด้วยตนเอง จนได้ผู้เชี่ยวชาญที่พร้อม และสมัครใจจะร่วมการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 23 คน

2. นักวิชาการที่เป็นหัวหน้างานในปัจจุบัน อันได้แก่ หัวหน้างานคลัง และพัสดุ และรักษาการหัวหน้างานบริการการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งขอเข้าพบเพื่อชี้แจงรายละเอียดในการวิจัย ด้วยตนเอง จนได้ผู้เชี่ยวชาญที่พร้อมและสมัครใจจะร่วมการวิจัยครั้งนี้ครบทั้ง 2 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามกลุ่มได้ดังนี้

ตารางที่ ๖ แสดงการจำแนกผู้เชี่ยวชาญตามกลุ่ม

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน
1. คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย	23
2. นักวิชาการที่เป็นหัวหน้างาน	2
รวม	25

จากการวิจัยของ โทมัส ที่ แมคมิลแลน เกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยตามเทคนิคเดลฟายว่าควรมีจำนวนเท่าไร จึงจะเหมาะสม พบว่า หากจำนวนผู้เชี่ยวชาญมีตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมาก (Macmillan, 1971 อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, 2522) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิค EDFR ในการวิจัย ซึ่งมีการใช้เทคนิคเดลฟายในการรวบรวมข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ผลการศึกษาของ โทมัส ที่ แมคมิลแลน เป็นแนวทางในการกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญ และถือว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 25 คนนี้เหมาะสมในการเป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเอกสารที่เป็น ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และหลักสูตรระดับ บัณฑิตศึกษา คู่มือปฏิบัติงานในสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย คู่มือนักศึกษา รายงานประจำปี ประมวลผลงานการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย และเอกสารคำชี้แจงประกอบการขออนุมัติ ก.ม. กำหนดระดับที่สูงขึ้นและเครื่องมือของการวิจัยตามเทคนิค EDFR ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิค EDFR แล้วทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์รอบที่ 1 โดยให้ผู้สัมภาษณ์มองสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และทิศทางการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยให้มองทั้งทิศทางที่พึง

ประสงค์ ทิศทางที่ไม่พึงประสงค์และทิศทางที่เป็นไปได้มากที่สุด ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระที่จะมอง
ทิศทางได้เต็มที่และให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษาคือ

(1) สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ตลอดจนแนวทางแก้ไข โดยให้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ คือ

1.1 ด้านการบริหารและนโยบาย

1.1.1 ผู้บริหารและการได้มาซึ่งผู้บริหาร

1.1.2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร

1.1.3 คณะกรรมการนโยบายและการกำหนดนโยบาย

1.2 ด้านโครงสร้างการบริหารงาน

1.2.1 โครงสร้างเดิม

1.2.2 โครงสร้างใหม่

1.3 ด้านวิชาการ

1.3.1 การจัดหลักสูตร

1.3.2 การจัดการเรียนการสอน

1.3.3 เรื่องมาตรฐานการศึกษา

1.3.4 การบริการการศึกษา

1.3.5 การประเมินผลการศึกษา

1.4 ด้านธุรการ

1.4.1 บุคลากรผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานประจำ

1.4.2 การประสานงานของบัณฑิตวิทยาลัยกับหน่วยงานต่าง ๆ

1.5 ด้านการบริหารการเงิน

1.5.1 การจัดเก็บเงินค่าหน่วยกิต

1.5.2 การจัดสรรเงินไปยังภาควิชาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา

1.5.3 การระดมเงินทุน

1.5.4 การจัดตั้งค่าของบประมาณ

1.5.5 การบริหารการใช้จ่ายเงิน

(2) ทิศทางการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นอกจากนี้ยังมีทิศทางที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดถึงแนวโน้มที่อยู่นอกเหนือจากสิ่งที่ต้องศึกษาที่เก็บรวบรวมมาด้วย ทั้งนี้เพราะการสัมภาษณ์ใน EDFR มีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้มาก และเป็นเพียงทางเลือกของผู้ให้สัมภาษณ์ที่จะเริ่มมองทิศทางที่แต่ละคนเห็นว่าจะเกิดขึ้นเท่านั้นผู้สัมภาษณ์ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของข้อมูลโดยการสรุปสะสม โดยในแต่ละช่วงผู้สัมภาษณ์ได้สรุปทบทวนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญฟัง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแก้ไขเพิ่มเติมหรือขัดเกลาใจความให้ถูกต้องกระบวนการณ์จะกระทำซ้ำ ๆ ตลอดการสัมภาษณ์

2. แบบสอบถามรอบที่ 1 ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรอบแรกมาวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างรอบคอบ แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแบบเลือกตอบและแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 44 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบโดย

2.1 พิจารณาว่าถ้าข้อความนั้นเกิดขึ้นจริง จะเป็นสิ่งที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์

2.2 พิจารณาระดับความเป็นไปได้ที่แนวโน้มแต่ละแนวโน้มจะเกิดขึ้นจริง

3. แบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้มาคำนวณหาความถี่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อแนวโน้ม แล้วสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ที่ใช้ข้อความเดิมแต่เพิ่มข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญที่เลือกตอบว่าเป็นทิศทางที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ตำแหน่งของมัธยฐานช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบ ในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 แล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาแนวโน้มและคำตอบ ทั้งของตนเองและของกลุ่มในรอบที่ 1 ก่อนตอบใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ในการตอบแบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นแตกต่างหรือไม่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเพียงไร และจะให้พิจารณาว่าเห็นด้วยกับความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือไม่หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์นั้น

ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้มา คำนวณหาความถี่ ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และผลต่างระหว่างค่า มัธยฐานและฐานนิยมแล้ว เห็นว่าไม่แตกต่างจากคำตอบในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 มากนักและคำตอบของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน จึงหยุดการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยแปลผลจากคำตอบในรอบสุดท้ายนี้สรุปเป็นทิศทางการ ดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ค. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ด้วยตนเอง โดยการศึกษาเอกสาร และ ใช้การสัมภาษณ์ในรอบแรกตามเทคนิค EDFR โดยให้ผู้สัมภาษณ์มองทิศทาง 3 ทิศทาง คือ ทิศทางที่พึงประสงค์ ทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ และทิศทางที่เป็นไปได้มากที่สุดเกี่ยวกับทิศทางการ ดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากผลการสัมภาษณ์ในรอบแรกแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 1 ในแบบ เลือกตอบและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 สเกล นำคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่ามัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละ คนตอบในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 ของแต่ละข้อคำถามสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายของการวิจัยครั้งนี้ จากคำตอบของแบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ ทำการวิเคราะห์ หาค่าความถี่ ร้อยละ มัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) แล้วนำมาแปลผลดังนี้

1. ร้อยละ

ผู้วิจัยนำความถี่จากจำนวนผู้เลือกตอบว่าเป็นทิศทางที่พึงประสงค์ หรือทิศทางที่ ไม่พึงประสงค์มาคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วแปลความว่า ถ้าผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบว่าเป็นทิศทางที่ พึงประสงค์ หรือทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป แสดงว่าข้อความนั้น กลุ่มผู้ เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน และถ้าผู้เชี่ยวชาญเลือกตอบว่าเป็นทิศทางที่พึงประสงค์หรือ

ทิศทางที่ไม่พึงประสงค์น้อยกว่าร้อยละ 70 แสดงว่าข้อความนั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

2. มัชยฐาน

จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 สเกล ให้นำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อยที่สุด
- 2 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นไปได้น้อย
- 3 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นไปได้พอควร
- 4 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นไปได้มาก
- 5 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นไปได้มากที่สุด

ค่ามัชยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แปลความหมายตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่ามัชยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้น้อยที่สุด

ค่ามัชยฐานอยู่ในช่วง 1.50 ถึง 2.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้น้อย

ค่ามัชยฐานอยู่ในช่วง 2.50 ถึง 3.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้พอควร

ค่ามัชยฐานอยู่ในช่วง 3.50 ถึง 4.49 หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้มาก

ค่ามัชยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นเป็นไปได้มากที่สุด

3. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

คำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 แล้วแปลความดังนี้ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความ มีค่าไม่มากกว่า

1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น สอดคล้องต้องกัน แต่ถ้าผลการคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มากกว่า 1.50 แปลความว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับข้อความนั้น

4. ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมและมัธยฐาน

คำนวณหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความแล้วนำมาหาค่าความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความ แล้วแปลความดังนี้ ถ้าข้อความใดมีผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานไม่เกิน 1 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น สอดคล้องกัน แต่ถ้าข้อความใดมีผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานมากกว่า 1 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

นำข้อความที่กลุ่มผู้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องต้องกันทั้งในส่วนของร้อยละ (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70) ส่วนของมัธยฐาน (ไม่น้อยกว่า 3.50 จาก 5 สเกล) พิสัยระหว่างควอไทล์ (ไม่มากกว่า 1.50) และความแตกต่างระหว่างฐานนิยมและมัธยฐาน (ไม่เกิน 1) มาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะเป็นทิศทางการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ง. รายงานการวิจัย

การรายงานการวิจัย ผู้วิจัยจะรายงานทิศทางการดำเนินการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการวิเคราะห์เนื้อเรื่องแยกสภาพการณ์ออกเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยจะรายงานเป็น 3 ทิศทาง คือ ทิศทางที่พึงประสงค์ ทิศทางไม่พึงประสงค์ และทิศทางที่เป็นไปได้มากที่สุด